

31 mei 2022

Aan de Nederlandse Vereniging van Leraren Maatschappijleer, Vanochtend lazen wij uw brief met vragen over het correctievoorschrift bij het centraal examen Maatschappijwetenschappen vwo, tijdvak 1. Graag beantwoorden CvTE/Cito deze vragen.

Antwoord op verzoek vraag 11:

Allereerst, dit is een 'beredeneer' vraag, d.w.z. dat leerlingen op basis van de tekst argumenten moeten geven, die echter niet rechtstreeks in de bron staan. Het gaat bij deze vraag erom te beredeneren dat niet van beide commissies in dezelfde mate initiatieven tegen euroscepticisme te verwachten zijn. Inderdaad komt een van deze twee commissies in aanmerking voor het initiatief.

Om tot dit antwoord te komen moeten leerlingen nadenken over deze beide commissies. Zij moeten vanuit hun kennis over de Raad van de Europese Unie inzien dat er een vervlechting van belangen speelt, doordat zij weten dat nationale ministers in de Raad van de Europese Unie zitten. Deze specifieke samenstelling is een kenmerk van de Raad van de Europese Unie.

De Europese Commissie heeft daarentegen juist belang bij een goed functioneren van de EU.

Daarom zal men initiatieven eerder van deze commissie kunnen verwachten.

Gevraagd wordt niet naar informatie uit de tekst over kenmerken van beide commissies. Kandidaten kunnen volstaan met informatie over een van beide gebruikte kenmerken in hun redenering, zo staat dit ook onder *Gebruik in je redenering*.

Conclusie: vraag en cv blijven gehandhaafd. Bij de normering zullen we wel extra aandacht besteden aan het functioneren van deze vraag in het examen (is de vraag te moeilijk ja/nee? Is het een vraag waar sterke leerlingen zich onderscheiden ja/nee?).

Antwoord op verzoek vraag 12 :

Experimentele groep en controlegroep staan benoemd in figuur 1 van de bronnen. Om de vraag te beantwoorden moeten kandidaten aangeven wat dit betekent, namelijk dat de omstandigheden voor beide groepen zoveel mogelijk gelijk worden gehouden (op de onafhankelijke variabele na). Dit zijn geen twee kenmerken, maar één.

Conclusie: het cv past bij de vraag en wordt daarom niet aangepast.

Antwoord op verzoek vraag 19A:

Democratisering als kernconcept omhelst dat door inspraak/opeisen van zeggenschap gelijkere machtsverhoudingen worden gerealiseerd. Met deze vraag wordt getoetst of het concept democratisering is begrepen, doordat het in een nieuwe context kan worden toegepast.

Uit tekst 5 blijkt dat bewoners door inspraak gelijkere machtsverhoudingen hebben gerealiseerd; ze zijn een gelijkwaardige partner voor gemeente en onderhouden contact met alle betrokken partijen. Het Haarlemse pilotproject is daarnaast een door bewoners geïnitieerd project. Zowel inspraak als gelijkere machtsverhoudingen zijn in de tekst te herkennen.

Conclusie: een verruiming van het cv doet afbreuk aan de vraag.

Antwoord op verzoek vraag 24:

De vraag gaat over een verklaring van het falen door het *handelen van de overheid*. Een antwoord dat ingaat op het ontbreken van gemeenschappelijke doelen gaat over beide partijen, niet over het handelen van de overheid. Daarentegen gaat het niet nakomen van de gemaakte afspraken wel over het handelen van de overheid. NB: Vraag 24 en 25 sluiten op elkaar aan, vraag 24 gaat over handelen van overheid, vraag 25 over handelen van de boeren.

Conclusie: het cv is passend bij deze vraag.

Uit de examenbespreking kwamen diverse meer algemene punten naar voren, bijvoorbeeld over het gebruik van de streepjes en van zogenaamde elementen uit de omschrijving van kernconcepten. Graag willen wij hierop terug komen in een evaluatie van de examens met de NVLM na de zomer. Wel willen wij alvast verwijzen naar de toelichting op het centraal examen, zoals we die eerder publiceerden. Hierin wordt namelijk ook ingegaan op het gebruik van de omschrijving van kernconcepten en aandachtstreepjes in het examen:

[Toelichting_centraal_examen_maatschappijwetenschappen_havo_vwo_2022.pdf](#)